

JAAARREKENING 2018

Gezond² doet leven!

Hart voor Brabant

INHOUDSOPGAVE

	Bladzijde
Inleiding	2
1. Balans	4
2. Overzicht van baten en lasten	6
3. Toelichting	7
3.1 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	7
3.2 Toelichting op de balans	9
3.3 Toelichting op het overzicht van baten en lasten	15
4. Resultaatbestemming	19
Bijlage 1: Overzicht reserves	20
Bijlage 2: Toelichting WNT	23
Bijlage 3: Single Information Single Audit	25
Bijlage 4: Taakvelden	26

INLEIDING

De jaarstukken van de GGD Hart voor Brabant bestaan uit het jaarverslag, met daarin de beleidsinhoudelijke programmaverantwoording en de jaarrekening met de balans, het overzicht van baten en lasten en de toelichting hierop.

In deze jaarrekening leggen we verantwoording af aan het algemeen bestuur van de GGD over de financiën. De exploitatie sluit af met een positief resultaat van € 357.164.

's-Hertogenbosch, 10 april 2019,
het dagelijks bestuur van de GGD Hart voor Brabant,

C.J.M.A. van Esch,
secretaris

W.A.G. Hillenaar,
voorzitter

Vastgesteld door het algemeen bestuur van de GGD Hart voor Brabant
in zijn vergadering van 4 juli 2019,

C.J.M.A. van Esch,
secretaris

W.A.G. Hillenaar,
voorzitter

1. BALANS

Activa	31-12-18	31-12-17
Vaste activa		
Materiële vaste activa	5.479	5.762
- Investerings met een economisch nut	5.479	5.762
Financiële vaste activa	0	2.130
- Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	0	2.130
Totaal vaste activa	5.479	7.892
Vlottende activa		
Vorraden	90	74
- Gereed product en handelsgoederen	90	74
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	9.757	9.367
- Vorderingen op openbare lichamen	1.324	1.159
- Rekening courant verhoudingen	309	356
- Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	7.601	6.918
- Overige vorderingen	523	934
Liquide middelen	818	764
- Kassaldi	7	5
- Banksaldi	811	759
Overlopende activa	1.892	1.561
- Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen.	1.892	1.561
Totaal vlottende activa	12.557	11.766
Totaal generaal	18.036	19.658

bedragen x € 1.000

Passiva	31-12-18	31-12-17
Vaste passiva		
Eigen vermogen	10.147	10.756
- Algemene reserve	2.257	2.929
- Bestemmingsreserves	7.533	7.497
- Gerealiseerde resultaat	357	330
Voorzieningen	606	2.501
- Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	606	2.501
Totaal vaste passiva	10.753	13.257
Vlottende passiva		
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	2.173	2.188
- Banksaldi	671	619
- Rekening courant verhoudingen met niet financiële instellingen	718	356
- Overige schulden	784	1.213
Overlopende passiva	5.110	4.213
- Verplichtingen tijdens het begrotingsjaar die in een volgend jaar tot betaling komen, behalve jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume.	4.935	4.091
- Van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren.	135	50
- Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen.	40	72
Totaal vlottende passiva	7.283	6.401
Totaal generaal	18.036	19.658

bedragen x € 1.000

2. OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN

Omschrijving	Raming begrotingsjaar voor wijziging			Raming begrotingsjaar na wijziging			Realisatie begrotingsjaar			Realisatie vorig begrotingsjaar		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Programma Publieke gezondheid	55.837	56.322	-485	57.413	58.563	-1.150	59.946	60.556	-610	58.321	58.652	-331
Toevoeging/onttrekking aan reserves: Programma Publieke gezondheid"	635	150	485	1.300	150	1.150	1.207	240	967	1.169	508	661
Cerealiseerd resultaat	56.472	56.472	0	58.713	58.713	0	61.153	60.796	357	59.490	59.160	330

bedragen x € 1.000

Een specificatie en analyse van de baten en lasten staat in paragraaf 4.3.

3. TOELICHTING

3.1 GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Inleiding

We maakten de jaarrekening op basis van de voorschriften van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (hierna: BBV).

Algemene grondslagen

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat gebeurt op basis van historische kosten. Tenzij anders is vermeld, nemen we de activa en passiva op tegen nominale waarde.

De baten en lasten rekenen we toe aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Baten en winsten nemen we slechts op voor zover we ze realiseerden op de balansdatum. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, nemen we in acht als ze bekend werden voor het opmaken van de jaarrekening.

Personeelslasten rekenen we in principe toe aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Maar vanwege formele regels rekenen we sommige lasten toe aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt, bijvoorbeeld ziektekostenpremies voor gepensioneerden en overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume treffen we geen voorziening noch nemen we op andere wijze een verplichting op. De referentieperiode is dezelfde als in de meerjarenraming: vier jaar. Bij (eenmalige) schokeffecten (bijvoorbeeld door reorganisaties) nemen we wel een verplichting op.

BALANS

Vaste activa

Materiële vaste activa met economisch nut

Activa waarderen we tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Investeringsbijdragen van derden schrijven we af op het saldo van de betreffende investering. Slijtende investeringen krijgen vanaf het in gebruik nemen een lineaire afschrijving in de verwachte gebruiksduur, waarbij we rekening houden met een eventuele restwaarde.

De afschrijvingstermijnen in jaren:

• grond en terreinen	geen
• bedrijfsgebouwen	50
• inbouw en semipermanente opstal	15
• verbouwingen en bedrijfsgebouwen	10
• medische inventaris	10
• technische installaties in bedrijfsgebouwen	10
• inventaris	10
• telefonie en communicatie	5
• bedrijfsauto's	5
• applicatieprogrammatuur	4 ¹
• automatiseringsapparatuur	3
• kantoorautomatisering en netwerkkapparatuur	3
• projectinvesteringen	de duur van het project

¹Voor deze categorie kan de directeur bij substantiële investeringen met een afwijkende economische levensduur besluiten om een andere afschrijvingstermijn te hanteren.

Financiële vaste activa

Waardering van de onder financiële vaste activa opgenomen beleggingen vindt plaats tegen verkrijgingsprijs of lagere marktwaarde. Afwaardering vindt plaats ten laste van de resultatenrekening.

Vlottende activa

Vorraden

We waarderen producten en goederen tegen de kostprijs of tegen de marktwaarde als die lager is. Dat gebeurt vooral als voorraden incourant worden.

Vorderingen en overlopende activa

We waarderen de vorderingen tegen de nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid brengen we een voorziening in mindering, die we statisch bepalen op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa nemen we op tegen de nominale waarde.

Voorzieningen

Voorzieningen waarderen we op het nominale bedrag van de verplichting of het voorzienbare verlies.

Vlottende passiva

De vlottende passiva waarderen we tegen de nominale waarde.

3.2 TOELICHTING OP DE BALANS

Activa

Vaste activa

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

	Boekwaarde per 31-12-2018	Boekwaarde per 31-12-2017
Andere investeringen met een economisch nut	5.479	5.762
Totaal	5.479	5.762

bedragen x € 1.000

De onderverdeling van de andere investeringen met een economisch nut:

	Boekwaarde per 31-12-2018	Boekwaarde per 31-12-2017
Gronden en terreinen	669	669
Bedrijfsgebouwen	2744	3.199
Inventarissen	649	712
Automatiseringsapparatuur	836	252
Bedrijfsauto's	5	13
Medische inventaris	394	656
Overige materiële vaste activa	182	261
Totaal	5.479	5.762

bedragen x € 1.000

In dit overzicht staat het verloop van de boekwaarde van de andere investeringen met een economisch nut:

	Boekwaarde 31-12-17	Investeringen	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-18
Gronden en terreinen	669	0	0	0	0	0	669
Bedrijfsgebouwen	3.199	0	2	453	0	0	2.744
Inventarissen	712	84	4	143	0	0	649
Automatiseringsapparatuur	252	807	7	216	0	0	836
Bedrijfsauto's	13	0	0	8	0	0	5
Medische inventaris	656	0	133	129	0	0	394
Overige materiële vaste activa	261	0	0	79	0	0	182
Totaal	5.762	891	146	1.028	0	0	5.479

bedragen x € 1.000

Onder bijdragen van derden nemen we de bijdragen op met een directe relatie met de investering. Onder de afwaarderingen staan de afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. De GGD kent alleen materiële vaste activa met economisch nut. Ze hebben een economisch nut als ze verhandelbaar zijn of als ze kunnen bijdragen aan het genereren van middelen.

In 2018 hebben we de volgende investeringskredieten gebruikt:

Investeringen	Beschikbare investeringskredieten t/m 2018	Investeringen 2018	Resterend investeringskrediet
Gronden en terreinen	-	-	-
Bedrijfsgebouwen	125	-	125
Inventarissen	263	84	179
Automatiseringsapparatuur	2.901	807	2.094
Bedrijfsauto's	354	-	354
Medische inventaris	250	-	250
Overige materiële vaste activa	128	-	128
Totaal	4.021	891	3.130

bedragen x € 1.000

De investeringen in inventaris waren vooral meubilair voor consultatiebureaus en een modernisering van de vergaderfaciliteiten. Verder kregen in 2018 alle medewerkers een moderne en mobiele werkplek: iedereen heeft nu een laptop en smartphone met een goede dataverbinding.

Er waren in 2018 desinvesteringen: vooral de verkoop van een mobiele röntgenunit vanwege overcapaciteit. Het boekverlies op deze verkoop was eenmalig € 71.000.

Financiële vaste activa

Het verloop van de financiële vaste activa staat in dit overzicht:

	Boekwaarde 31-12-2017	Investeringen	Desinvesteringen	Afschrijvingen/aflossingen	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2018
Overige uitzettingen met een looptijd > 1 jaar	2.130	0	0	2.130	0	0
Totaal	2.130	0	0	2.130	0	0

bedragen x € 1.000

In 2003 verkocht de GGD zijn gebouw aan de Sint Teunislaan in 's-Hertogenbosch, waarbij we de opbrengst van € 3,4 miljoen belegden in een garantieproduct. In juli 2018 was de looptijd van dat product voorbij en ontvingen we de gegarandeerde uitkering van € 2,13 miljoen.

Vlottende activa

Vorraden

	Boekwaarde per 31-12-18	Boekwaarde per 31-12-17
Gereed product en handelsgoederen	90	74
Totaal	90	74

bedragen x € 1.000

Dit zijn de voorraden reizigersvaccins en reizigersproducten.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De specificatie van deze balanspost is:

	Boekwaarde per 31-12-2018	Voorziening oninbaarheid	Balanswaarde 31-12-2018	Balanswaarde 31-12-2017
Vorderingen op openbare lichamen	1.324	0	1.324	1.159
Rekening courant verhoudingen met niet financiële instellingen	309	0	309	356
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met rentetypische looptijd < 1 jaar	7.601	0	7.601	6.918
Overige vorderingen	555	-32	523	934
Totaal	9.789	-32	9.757	9.367

bedragen x € 1.000

De vorderingen op openbare lichamen zijn de vorderingen bij rijk, provincie en gemeenten. Het debiteurensaldo op niet openbare lichamen staat onder *Overige vorderingen*.

Uitzettingen in 's Rijks schatkist met rentetypische looptijd <1 jaar

	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Op dagbasis buiten 's Rijks schatkist gehouden middelen	150	148	158	157
Drempelbedrag	439	439	439	439
Ruimte onder drempelbedrag	289	291	281	282
Overschrijding van het drempelbedrag	0	0	0	0

bedragen x € 1.000

Het is toegestaan om een bedrag aan overtollige middelen buiten de schatkist aan te houden. Voor onze GGD geldt in 2018 een maximum van € 440.000 (0,75% van de begroting van € 58,56 miljoen). Gemiddeld was er per kwartaal geen overschrijding van dit bedrag.

Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit:

	Boekwaarde 31-12-18	Boekwaarde 31-12-17
Kassaldi	7	5
Banksaldi	811	759
Totaal	818	764

bedragen x € 1.000

Hier zijn geen deposito's bij en de liquide middelen zijn dus direct opneembaar.

Overlopende activa

	Boekwaarde 31-12-18	Boekwaarde 31-12-17
Andere nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen die ten laste komen van volgende begrotingsjaren	1.892	1.561
Totaal	1.892	1.561

bedragen x € 1.000

Een totaal aan vorderingen van € 848.000, waaronder afrekeningen van activiteiten in 2018 zoals het Rijksvaccinatieprogramma, de publieke gezondheid voor asielzoekers en subsidies (per saldo € 766.000). De stijging ten opzichte van 2017 komt vooral door de extra vaccinaties vanuit het Rijksvaccinatieprogramma.

Vooruitbetaalde kosten in 2018 die thuishoren in 2019, totaal € 1,04 miljoen, waaronder:

- softwarelicenties, € 635.000;
- opleidingskosten, € 300.000;
- huisvestingskosten (vooral huur), € 100.000.

Vaste passiva

Eigen vermogen

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de volgende posten:

	Boekwaarde 31-12-18	Boekwaarde 31-12-17
Algemene reserve	2.257	2.929
Bestemmingsreserves	7.533	7.497
Gerealiseerd resultaat	357	330
Totaal	10.147	10.756

bedragen x € 1.000

Het verloop in 2018 staat in dit overzicht per reserve (de toelichting staat in de bijlage 1). De GGD kent geen structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves:

	Boek- waarde 31-12-17	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming resultaat vorig boekjaar	Vermindering ter dekking van afschrijvingen	Boek- waarde 31-12-18
Algemene reserve	2.929	-	672	-	-	2.257
Reserve huisvestingsvisie	5.872	-	-	-	155	5.717
Reserve vernieuwing bedrijfsprocessen	670	-	267	330	-	732
Reserve innovatieve projecten	107	150	73	-	-	184
Reserve onderhoud GGD-locaties	848	90	38	-	-	900
Totaal	10.426	240	1.051	330	155	9.790

bedragen x € 1.000

Voorzieningen

Het verloop van de voorzieningen in 2018 staat in dit overzicht:

	Boekwaarde 31-12-17	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	Boekwaarde 31-12-2018
Mobiliteitsvoorziening personeel	2.384	316	464	1.640	596
Harmonisering piket vergoedingsregeling	117			107	10
Totaal	2.501	316	464	1.747	606

bedragen x € 1.000

Alle toevoegingen en vrijvallen van de voorzieningen liepen via de exploitatie.

Mobiliteitsvoorziening personeel

De GGD is een organisatie in verandering: we investeren in een moderne, flexibele GGD, die kosteneffectief werkt. Deze verandering leidt tot een wijziging van taken en een herstructurering binnen de organisatie die hierop aansluit. Dat leidt tot interne en externe mobiliteit met enerzijds frictiekosten voor boventaligheid en outplacement en anderzijds kosten voor werving en selectie en gerichte inzet van interim expertise ter overbrugging in een transitieperiode. De financiële ruimte hiervoor komt uit efficiency in de overhead en de primaire processen.

Hiermee in lijn voerden we bezuinigingen door op de interne advisering en ondersteuning en maakten we individuele maatwerkafspraken met medewerkers. Voor de financiering van de hieruit voortvloeiende frictiekosten hebben we een mobiliteitsvoorziening². Begin 2018 was de omvang van deze voorziening € 2,38 miljoen voor 37 medewerkers. In 2018 sloten we 23 mobiliteitstrajecten succesvol af en voegden we 7 nieuwe trajecten toe. Aan het einde van het jaar was de hoogte van de voorziening € 596.000, voor 21 medewerkers.

Harmonisering piket vergoedingsregeling

We verlaagden de piketvergoedingen van de GHOR³ Brabant-Noord, zodat die voortaan gelijk zijn aan de vergoedingen van de GHOR Midden- en West-Brabant, waarmee we intensief samenwerken. Dit leidde tot een eenmalige regeling met de medewerkers, die we dekken uit deze voorziening.

Vlottende passiva

Onder de vlottende passiva zijn opgenomen:

	Boekwaarde 31-12-18	Boekwaarde 31-12-17
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	2.173	2.188
Overlopende passiva	5.110	4.213
Totaal	7.283	6.401

bedragen x € 1.000

² Hiervoor maken we per medewerker een reële schatting van (1) de kans op succesvolle herplaatsing, (2) het maximale financiële risico en (3) de kosten voor o.a. externe begeleiding.

³ GHOR = Geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio.

De specificatie van de netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan een jaar:

	Boekwaarde 31-12-18	Boekwaarde 31-12-17
Banksaldi	671	619
Rekening courant verhoudingen met niet financiële instellingen	718	356
Crediteuren	784	1.213
Overige schulden	0	0
Totaal	2.173	2.188

bedragen x € 1.000

De GGD heeft meerdere bankrekeningen. Een van de bankrekeningen heeft eind 2018 een negatief saldo, waar positieve saldi tegenover staan op andere rekeningen (zie bij Liquide middelen).

Het crediteurensaldo daalde sterk ten opzichte van 2017, omdat we in december 2018 alle goedgekeurde inkoopfacturen betaalden, ongeacht of de betaaltermijn was verstreken.

Overlopende passiva

De specificatie van deze post:

	Boekwaarde 31-12-18	Boekwaarde 31-12-17
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen behalve jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume.	4.935	4.091
Van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren.	135	50
Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen.	40	72
Totaal	5.110	4.213

bedragen x € 1.000

De verplichtingen betreffen vooral:

- af te dragen loonheffing, pensioenpremies en sociale lasten voor in totaal € 2,83 miljoen;
- af te dragen omzetbelasting van € 139.000;
- kosten over 2018 waarvan we de factuur in 2019 ontvangen, voor € 1,59 miljoen;
- terug te betalen subsidiebedragen, voor € 204.000.

We sloten het jaar 2018 veel eerder af dan het jaar 2017, waardoor de kosten over 2018 waarvan we de factuur ontvangen in 2019 veel hoger zijn dan in dat vorige jaar.

Conform het BBV tonen we hieronder per project het verloop van de van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel.

	Saldo 01-01-2018	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen of terug betalingen	Saldo 31-12-2018
Project Centering Parenting	-	46	22	23
Vernieuwen in welzijn en zorg	-	10	10	0
Pilot verwarde personen	-	172	60	112
Taal is gezond	17		17	-
Jongeren op gezond gewicht	33		33	-
Totaal	50	228	143	135

bedragen x € 1.000

Langlopende financiële verplichtingen

De GGD heeft de volgende niet uit de balans blijvende financiële verplichtingen:

	verplichting ≤ 1 jaar	verplichting 1-5 jaar	verplichting ≥ 5 jaar	Totaal
Huurverplichtingen	€ 2.245	€ 3.628	€ 2.334	€ 8.206
Stichting Inkoopbureau West-Brabant	€ 330	€ -	€ -	€ 330
Wagenpark (full operational lease)	€ 47	€ 172	€ -	€ 219
Mobiliteitsdiensten	€ 130	€ -	€ -	€ 130
Interim management	€ 127			€ 127
Implementatie digitaal kinddossier	€ 100	€ -	€ -	€ 100

bedragen x € 1.000

3.3 TOELICHTING OP HET OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN

Programma Publieke Gezondheid	Realisatie begrotingsjaar	Raming begrotingsjaar na wijziging	Raming begrotingsjaar voor wijziging	Incidenteel gerealiseerd in het boekjaar
Baten	59.946	57.413	55.837	470
Lasten	60.556	58.563	56.322	1.334
Totaal saldo van baten en lasten	-610	-1.150	-485	-864
Toevoeging/onttrekking aan reserves	967	1150	485	967
Gerealiseerd resultaat	357	0	0	103

bedragen x € 1.000

De jaarrekening sluit met een positief resultaat van € 357.164. Hieronder staat de toelichting op de baten en de lasten.⁴

De specificatie van de post baten:

Programma Publieke Gezondheid	Realisatie begrotingsjaar	Raming begrotingsjaar na wijziging	Raming begrotingsjaar voor wijziging	Incidenteel gerealiseerd in het boekjaar
Basispakket	35.082	34.811	32.911	271
Plustaken gemeenten	8.788	7.970	6.761	-232
Plustaken en overige baten derden	15.613	14.632	16.165	-32
Vrijval voorzieningen	463	0	0	463
Gerealiseerd resultaat	59.946	57.413	55.837	470

bedragen x € 1.000

De totale baten stijgen met € 2,53 miljoen ten opzichte van de begroting na wijziging. De oorzaken zijn vooral:

- een incidenteel voordeel bij de baten voor het basispakket van € 271.000 uit het Rijksvaccinatieprogramma, door vooral de extra vaccinaties tegen meningokokken bij 14-jarigen;
- hogere omzet van plustaken aan gemeenten € 818.000:
 - lagere omzet inspecties kinderopvang door ziekte en uitstroom van personeel € 232.000 (incidenteel);
 - lagere omzet voor onderzoeksprojecten en monitors € 100.000;
 - hogere subsidies die de GGD, als kashouder, doorbetaalde aan andere instellingen, bijvoorbeeld voor seksuele gezondheid, € 800.000;

⁴ Alle baten en lasten zijn structureel tenzij we aangeven dat ze incidenteel zijn. Structurele wijzigingen verwerkten we zoveel als mogelijk in de begroting 2019.

- hogere omzet door het project *Nu niet zwanger* in vooral Midden-Brabant € 130.000;
- extra inzet wijk-GGD'er in diverse gemeenten, € 190.000;
- extra omzet uit diverse kleinere projecten, € 30.000.
- hogere omzet voor plustaken en overige baten van derden voor € 981.000:
 - hogere omzet uit detacheringen van medewerkers naar samenwerkingsverbanden en partners, € 250.000;
 - hogere omzet reizigersadviezen € 300.000;
 - hogere omzet forensische diensten € 64.000 (incidenteel), mede door een pilot voor nieuwe diensten arrestantenzorg;
 - hogere omzet uit project voor infectieziekte bestrijding, € 58.000;
 - hogere omzet door project arrestantenzorg voor verwarde personen, € 60.000 (incidenteel);
 - hogere omzet voor de inzet voor publieke gezondheid asielzoekers en statushouders, € 90.000;
 - hogere omzet uit een groot aantal projecten van diverse omvang, € 215.000
 - incidentele opbrengst door verkoop van activa, vooral de mobiele röntgenunit, € 83.000;
 - hogere subsidie zorgopleiding door nieuwe instromers, voordeel € 469.000 (incidenteel);
 - hogere opbrengst van € 100.000 van de andere deelnemers aan Hét Servicecentrum (dat ondersteunende administratieve taken uitvoert), als bijdrage in de hogere kosten;
 - lagere bijdrage vanuit de Veiligheidsregio Brabant-Noord van € 708.000 (incidenteel) vanwege de lagere lasten van de GHOR Brabant-Noord⁵;
- vrijval mobiliteitsvoorziening personeel door herplaatsingen van boventallige medewerkers, voordeel € 463.000 (incidenteel).

De specificatie van de post lasten:

Programma Publieke Gezondheid	Realisatie begrotingsjaar	Raming begrotingsjaar na wijziging	Raming begrotingsjaar voor wijziging	Incidenteel gerealiseerd in het boekjaar
Personeelskosten	38.338	36.891	36.187	824
Overige personeelskosten	3.515	2.800	1.996	613
Kapitaalslasten	1.028	1.594	1.821	-566
Huisvestingskosten	3.963	4.148	4.470	0
Overige bedrijfskosten	13.397	13.130	11.848	148
Dotatie voorzieningen	315	0	0	315
Gerealiseerd resultaat	60.556	58.563	56.322	1.334

De totale lasten stijgen met € 1,99 miljoen ten opzichte van de begroting na wijziging. De oorzaken:

Personeelskosten

De oorzaken van de hogere kosten van € 1,44 miljoen zijn vooral:

- hogere kosten voor formatie voor de inzet bij extra plusprojecten, circa € 350.000;
- extra (vooral incidentele) kosten door inhuur van interim- en externe expertise samenhangend met transitie en mobiliteit, circa € 1,3 miljoen (3,4% van de directe personeelskosten);
- incidenteel voordeel door het bezuinigen op ondersteunende medewerkers waarvan de salariskosten nog wel in de begroting 2018 zaten, € 450.000;
- diverse factoren, waaronder een hoger ziekteverzuim, € 100.000 nadeel.

⁵ Zie de paragraaf *Samenwerkingsverbanden in het jaarverslag*.

Overige personeelskosten

We overschreden het budget met € 715.000. De voornaamste oorzaken van de overschrijding waren:

- hogere kosten voor dienstreizen, € 100.000;
- hogere kosten voor opleidingen, vooral door de grotere instroom in de gesubsidieerde artsenopleiding, € 285.000 (incidenteel);
- outplacementkosten voor een aantal medewerkers, nadeel € 328.000 (incidenteel);
- kosten werving en selectie voor een 10-tal functies, nadeel € 167.000;
- voordeel € 90.000 omdat de begrote kosten te laste komen van andere kostencategorieën;
- per saldo lagere kosten van € 78.000 door vele kleine afwijkingen.

Kapitaalslasten

Ten opzichte van de begroting zijn de kapitaalslasten € 566.000 lager (incidenteel).

In de begroting 2018 hielden we rekening met het economisch eigendom van de software van het digitaal kinddossier en hiermee het activeren van deze kosten met een spreiding over meerdere jaren. Maar als resultaat van de aanbesteding (eind 2017) behoudt de leverancier het economisch eigendom, waardoor deze spreiding over meerdere jaren niet is toegestaan. Omdat deze kosten nu direct ten laste komen van het begrotingsjaar 2018 en ze hiermee een onevenwichtige incidentele druk op de exploitatie leggen (€ 650.000), besloot het algemeen bestuur bij de jaarrekening 2017 een deel van deze kosten (€ 330.000) te dekken uit de reserve vernieuwing bedrijfsprocessen. Dit leidt in 2018 tot hogere bedrijfskosten en lagere kapitaalslasten dan begroot.

Daardoor en ook door vertragingen bij andere investeringen (waaronder de latere uitrol van de mobiele werkplek) zijn die kapitaalslasten in 2018 € 566.000 lager dan begroot.

Huisvestingskosten

De oorzaken van het totale voordeel van € 185.000 op huisvestingskosten zijn:

- lagere huisvestingskosten GHOR Brabant-Noord, €160.000 voordeel;
- andere voordelen op huisvestingskosten, € 25.000.

Overige bedrijfskosten

De bedrijfskosten zijn € 267.000 hoger dan begroot, dit is voor € 148.000 incidenteel veroorzaakt door de afboeking van activa uit hoofde van verkoop, vooral de mobiele röntgenunit. Per saldo is het boekverlies € 65.000 (deze kosten van € 148.000 minus de verkoopopbrengst van € 83.000).

Dotatie voorzieningen

Dit is de dotatie aan de mobiliteitsvoorziening personeel van € 315.000 (incidenteel). Een toelichting staat in paragraaf 3.2.

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

De GGD moet de bezoldiging van alle (ook externe) topfunctionarissen verantwoorden. De GGD betaalde in 2018 geen bezoldigingen of uitkeringen boven de WNT-normen. De toelichting en het overzicht van topfunctionarissen (waaronder de samenstelling van het bestuur) staan in bijlage 2.

Rechtmatigheid

De directeur informeert het dagelijks bestuur bij kostenoverschrijdingen via de bestuursrapportage. Daarnaast informeren we bij significante afwijkingen het algemeen bestuur tussentijds. Alle kostenoverschrijdingen in 2018 passen binnen het beleid en zijn gedekt uit gerelateerde opbrengsten.

Rechtmatigheid van inkopen

Een aantal uitgaven in 2018 (en eerdere jaren) was hoger dan de Europese drempelwaarde en daarom is er op basis van het voorwaardencriterium sprake van een onrechtmatigheid. Hoewel een aantal van deze contracten doorwerken in toekomstige jaren, is onze ambitie dat de uitgaven vanaf 2019 weer rechtmatig zijn. Hiervoor hebben wij, net als in 2017, ook in 2018 verschillende aanbestedingen gestart of afgerond (o.a. aanschaf van kantoormeubilair, mobiliteitsbegeleiding van personeel, payroll dienstverlening en accountancydiensten).

Het ontbreken van een goedkeurende verklaring over de rechtmatigheid heeft geen invloed op de getrouwheid van deze jaarrekening en heeft ook geen invloed op de controleverklaring van de deelnemende gemeenten omdat een gemeenschappelijke regeling een zelfstandige verantwoordingsplicht heeft.

4. RESULTAATBESTEMMING

De jaarrekening 2018 sluit met een positief resultaat van € 357.164. De algemene reserve is hoog genoeg voor de dekking van de risico's.

Het algemeen bestuur stelde in november 2017 een dienstverlenings- en huisvestingsvisie vast. Als uitwerking van die visie realiseren we in de komende jaren vijf regionale vestigingen, met voorzieningen die het beter bedienen van onze klanten mogelijk maken en ook het samenwerken met onze partners. Daarnaast kunnen we verder met het activiteitgerelateerd werken van de GGD-medewerkers.

Dit leidt niet alleen tot bouwkundige kosten maar ook tot investeringen in de vaardigheden van onze medewerkers en aanpassingen in onze processen. Op dit moment kunnen we die kosten nog maar voorlopig rammen: we werken hard aan de definitieve ontwerpen en weten dan pas wat het gaat kosten. Hierbij zien wij de volgende financiële risico's:

- het definitieve ontwerp zal duurder zijn dan de voorlopige ontwerpen;
- de conjunctuur en de vastgoedmarkt leiden tot hogere kosten;
- mogelijke frictiekosten en de kosten van de HR-programma's.

Het streven blijft: een structurele besparing op de huisvestingskosten van € 500.000 per jaar.

Daarom hebben een (spaar)reserve huisvestingsvisie GGD, die we inzetten voor het financieren van deze kosten en het afdekken van de risico's. Omdat de algemene reserve groot genoeg is en we nog veel (huisvestings)kosten verwachten, stellen we voor om het positieve resultaat niet toe te voegen aan de algemene reserve, maar aan de reserve huisvestingsvisie GGD.

BIJLAGE 1

OVERZICHT RESERVES

Algemene reserve

Algemene reserve	
Doel	De GGD moet een financiële buffer hebben in de vorm van een algemene reserve om plotselinge en niet voorzienbare financiële tegenvallers op te kunnen vangen.
Looptijd	Onbepaalde tijd
Bandbreedte	- een ondergrens van € 1,4 miljoen en een bovengrens van € 4,8 miljoen.
Criteria toevoegingen/ onttrekkingen	- de GGD toetst gedurende een begrotingsjaar de vastgestelde indexering van de gemeentelijke bijdrage op basis van de actuele indexcijfers van de gemeente Tilburg. Bij verschillen leidt dit tot een dotatie of onttrekking. - andere dotaties/onttrekkingen op basis van aparte besluiten van het algemeen bestuur.

Reserve huisvestingsvisie

Reserve huisvestingsvisie	
Doel	Financiering van de kosten voortvloeiend uit de uitwerking van de nieuwe GGD huisvestingsvisie
Looptijd	Onbepaalde tijd
Bandbreedte	n.v.t.
Criteria toevoegingen/ onttrekkingen	- Eenmalige dotatie uit de opbrengst van € 3,4 miljoen van het vroegere GGD gebouw aan de Sint Teunislaan in 's-Hertogenbosch; - Beleggingsresultaten uit het garantieproduct;

In 2018 stelden we het pakket van eisen op voor de nieuwe regionale vestigingen, die de architect uitwerkt. Op basis van die uitkomsten stellen we in 2019 een gedetailleerd bestedingsplan op.

Reserve vernieuwing bedrijfsprocessen

Deze reserve is een instrument om ons bedrijfsmodel te vernieuwen, aansluitend op de speerpunten uit de beleidsvisie: de klant centraal, verbinden met het veld en vernieuwen.

Hierbij willen we naar bedrijfsprocessen die:

- dienstverlening op maat ondersteunen;
- bijdragen aan lagere kosten;
- de transparantie vergroten en de sturing versterken.

Om deze ambities te realiseren, investeren we vanuit onze reguliere exploitatie in de vernieuwingen van deze processen. Ook financieren we via deze reserve de incidentele kosten voor onderzoek, ontwikkeling en invoering van ICT-systemen.

In lijn hiermee liepen in 2018 drie strategische programma's, namelijk:

1. *multichannel klantbeleving*: in dit programma voeren we verbeteringen door voor de klant, zodat hij bij alle GGD-kanalen snel en direct (hetzelfde) antwoord krijgt meer zelf kan doen. Het betekent ook dat GGD-medewerkers meer tijd krijgen voor klanten die meer aandacht nodig hebben: sommige administratieve taken worden makkelijker of overbodig en GGD-medewerkers kunnen eenvoudig antwoord geven op de meest gestelde vragen. De chatfunctie voor ouders van jonge kinderen is een van de verbeteringen die we invoerden.
2. *datagedreven publieke gezondheid*: dit programma startte in maart. Als eerste stap vernieuwden we onze onderzoekstechniek, om zo data sneller, vaker en makkelijker te kunnen

analyseren. Op dit moment krijgen onze onderzoekers training in de nieuwe technieken. We hebben nu een datawarehouse voor onderzoeksbestanden met eigentijdse analysetools. Hiermee krijgen we meer tijd om met gemeenten en partners te praten over de onderzoeksresultaten en de mogelijke acties. In het datawarehouse zitten ook interne databronnen, zoals de digitale kinddossiers. En we kunnen andere databronnen toevoegen, alles passend binnen de privacyregels. Zo kunnen we in de toekomst nieuwe gezondheidsthema's signaleren en voorspellen.

3. *strategische verbinding*: ons bestuur vindt dat we actiever kunnen zijn. Dat doen we door vaker mee te denken, onze mening te geven en duidelijker te zijn over wat we bereiken. Samenwerken doen we niet zo maar. We willen oplossingen bedenken voor ingewikkelde problemen en dat kun je nooit alleen. We willen leren hoe we mensen en organisaties samenbrengen om oplossingen te bedenken. Soms starten we een samenwerking en soms doen anderen dat. We moeten goed nadenken welke problemen we kunnen en willen oplossen: niet alle problemen passen bij waar we als GGD goed in zijn. De komende drie jaar willen we kinderen een goede start geven, omgevingen gezonder maken en gezond gedrag nog meer stimuleren. We starten met de gezondere omgeving. We gaan actief samenwerken met inwoners en gemeenten rondom de omgeving van veehouderijen.

In 2018 rondde we de invoering van het digitaal kinddossier bijna af; in 2019 volgen de laatste fase en de kosten, waarvoor de resterende € 100.000 in deze reserve de dekking vormt.

De kosten die we in 2018 ten laste van de reserve brachten, zijn:

- invoering digitaal kinddossier: € 230.000;
- multichannel klantbeleving: € 37.000.

Op basis van een nieuwe planning van de uitvoering pasten we het bestedingsplan voor de reserve vernieuwing bedrijfsprocessen op deze onderdelen aan:

	2018	2019
Multichannel klantbeleving:	37	413
Datagedreven publieke gezondheid	0	180
Invoering nieuw digitaal kinddossier	230	100
Totaal	267	693

Reserve vernieuwing bedrijfsprocessen	
Doel	Vernieuwing van de bedrijfsprocessen
Looptijd	2016-2021
Bandbreedte	n.v.t.
Criteria toevoegingen/ onttrekkingen	<ul style="list-style-type: none"> - als de algemene reserve boven de ondergrensnorm zit; - voeding met eventuele incidentele positieve resultaten uit de jaarrekeningen 2016-2021, maximaal € 0,5 miljoen per jaar; - onttrekking in 2016-2021, op basis van een jaarlijks te updaten bestedingsplan.

Reserve innovatieve projecten

Bij het vaststellen van de begroting 2016 maakte het algemeen bestuur ook een budget vrij voor innovatieve projecten: gemeenten, partners en GGD kunnen sinds dat jaar voorstellen indienen voor projecten, die het algemeen bestuur dan selecteert. Het jaarlijkse budget is € 400.000. Dit geld is alleen voor innovatieve projecten: is er in een jaar een overschot, dan kan het algemeen bestuur dit aanwenden voor (nieuwe) projecten in het volgende jaar. Hiervoor stelde hij in 2016 de reserve innovatieve projecten in. Conform het besluit van het algemeen bestuur gaat € 150.000 aan niet toegekende middelen en doorgeschoven projecten naar deze reserve. Voor doorgeschoven projecten uit 2017 onttrokken we € 73.000.

Reserve innovatieve projecten

Doel	Financieren van innovatieve projecten.
Looptijd	Onbepaalde tijd
Bandbreedte	Maximaal € 400.000 (gelijk aan het budget van één begrotingsjaar)
Criteria toevoegingen/ onttrekkingen	- toevoeging van het restant aan middelen voor innovatieve projecten in een begrotingsjaar; - onttrekking ter financiering van projecten die het algemeen bestuur in een begrotingsjaar aanwijst waarvan de totale kosten hoger zijn dan het jaarlijkse budget van € 400.000.

Reserve onderhoud GGD-locaties

De reserve onderhoud GGD-locaties heeft haar plafond bereikt; daarom beperkten we de dotatie tot € 90.000, rekening houdend met de aanwending van € 38.000.

Reserve onderhoud GGD-locaties

Doel	Evenredig verdelen van de kosten van onderhoud van de GGD-locaties over de jaren (egaliseringsreserve).
Looptijd	Onbepaalde tijd
Bandbreedte	Het volume van deze reserve stemmen we af op het (meerjaren) onderhoudsplan, tot een maximum van € 900.000.
Criteria toevoegingen/ onttrekkingen	- toevoeging en onttrekking op basis van het jaarlijks bij te stellen (meerjaren)onderhoudsplan.

BIJLAGE 2: TOELICHTING WNT

Bedragen in €	Karin van Esch
Functiegegevens	
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Dienstbetrekking?	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	134.327
Beloningen betaalbaar op termijn	18.680
<i>Subtotaal</i>	<i>153.008</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	187.000
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	N.v.t.
Totale bezoldiging	153.008
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Gegevens 2017	
Aanvang en einde functievervulling in 2017	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Dienstbetrekking?	ja
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	140.104
Beloningen betaalbaar op termijn	17.479
<i>Subtotaal</i>	<i>157.583</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	181.000
Totale bezoldiging 2017	157.583

Op de volgende bladzijde staat de samenstelling van het bestuur in 2018. Deze wijzigde in 2018 behoorlijk, door de gemeenteraadsverkiezingen.

BIJLAGE 3: SINGLE INFORMATION SINGLE AUDIT

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2018 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 10 januari 2019

VWS	H3	Seksualiteitscoördinatie- en hulpverlening + aanvullende curatieve SOA bestrijding	Aantal consulten (jaar T) seksualiteits hulpverlening in het verzorgingsgebied.	Aantal gevonden SOA's (jaar T) in het verzorgingsgebied	Aantal SOA-onderzoeken (jaar T) in het verzorgingsgebied	Besteding (jaar T)	Stand Egalisatiereserve per 31 december (jaar T)
		Subsidieregeling publieke gezondheid					
		Gemeenten	Aard controle D1 Indicatornummer: H3 / 01	Aard controle D1 Indicatornummer: H3 / 02	Aard controle D1 Indicatornummer: H3 / 03	Aard controle R Indicatornummer: H3 / 04	Aard controle R Indicatornummer: H3 / 05
			16.652	2.023	16.652	€ 4.291.562	€ 0
LNV	L1	Jong Leren Eten- uitkeringen	Besteding (jaar T)				
			Aard controle R Indicatornummer: L1 / 01				
			€ 55.395				

BIJLAGE 4: TAAKVELDEN

Jaarrekening 2018			
	Baten	Lasten	Saldo
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	148	66	82
0.4 Overhead	6.472	20.564	-14.092
0.10 Mutaties reserves	1.206	240	966
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	357	0	357
0 Bestuur en ondersteuning	8.183	20.870	-12.687
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	1.708	1.570	138
1.2 Openbare orde en veiligheid	194	181	13
1 Veiligheid	1.902	1.751	151
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	1.683	1.508	175
6 Sociaal domein	1.683	1.508	175
7.1 Volksgezondheid	49.385	36.667	12.718
7 Volksgezondheid en milieu	49.385	36.667	12.718

bedragen x € 1.000